

AMERIKA

Poloha a členitost amerického kontinentu

Amerika kontinent

- Odlišný historický vývoj proto **světadíly** Severní a Jižní Amerika;
- Objev **Kryštof Kolumbus 1492**, jméno po **Amerigu Vespuccim**, prokázal existenci.
- Nejužší místo **Panamská šíje, Panamský průplav**;
- Celá Amerika leží na západní polokouli
- **hranice** Atlantský, Tichý oceán, Severní a Jižníledový oceán, Beringův průliv, Ohňová země;
- **Grónsko** (největší ostrov na světě, pozor patří Dánsku).

Severní Amerika

- Kanada, Spojené státy Americké, Mexiko;
- Jednotný trh NAFTA;
- Bohaté země HDP, ropa, nafta, služby, G7;
- Členité pobřeží vlivem působení ledovců, hlavně více na severu;
- Skalisté hory /Kordillery/.

Střední Amerika

- Pomyslná část amerického kontinentu;
- Území mezi **Tehuantepeckou** a **Panamskou šíjí**;
- Dělíme na ostrovní a kontinentální část;
- Dávné **indiánské civilizace** Mayové, Toltékové, Aztékové;
- Místo kam dorazil Kryštof Kolumbus (ostrov **San Salvador**);
- Tropické dešťové podmínky, pěstování **banánů** a **cukrové třtiny, kávy**.

CENTRAL AMERICA AND THE CARIBBEAN

Jižní Amerika

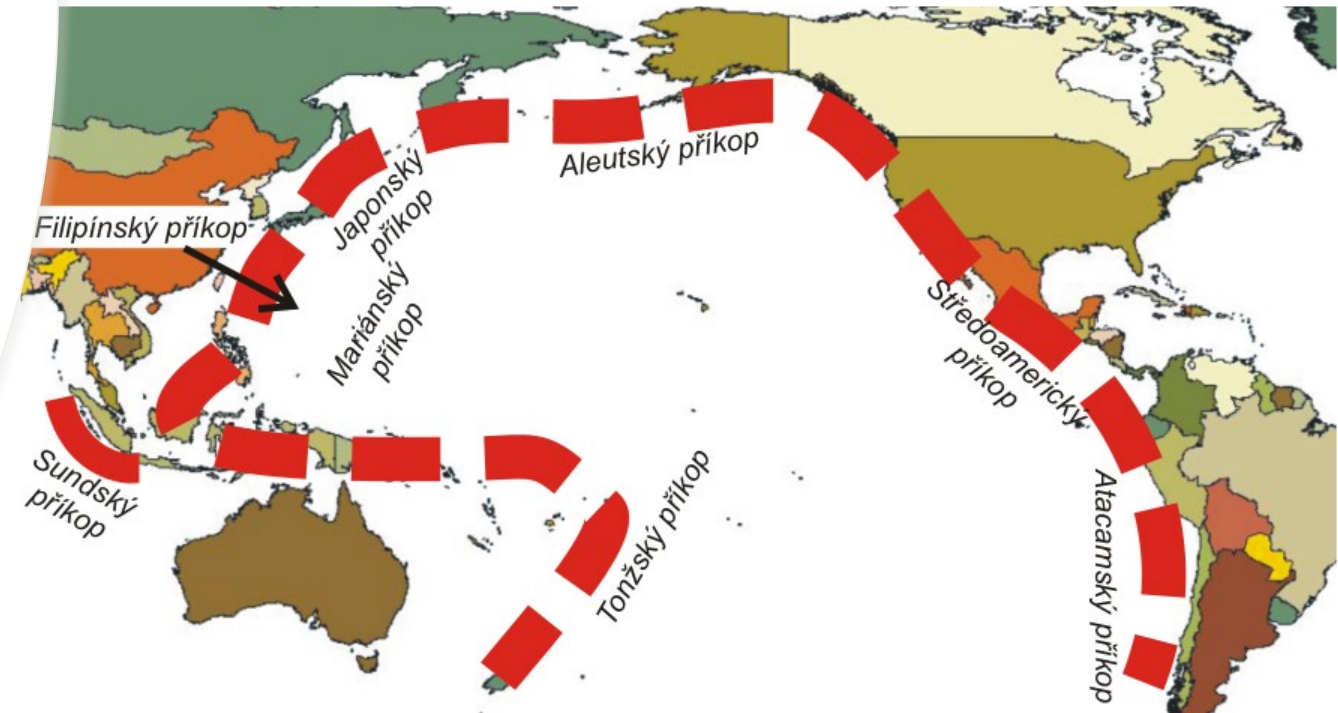
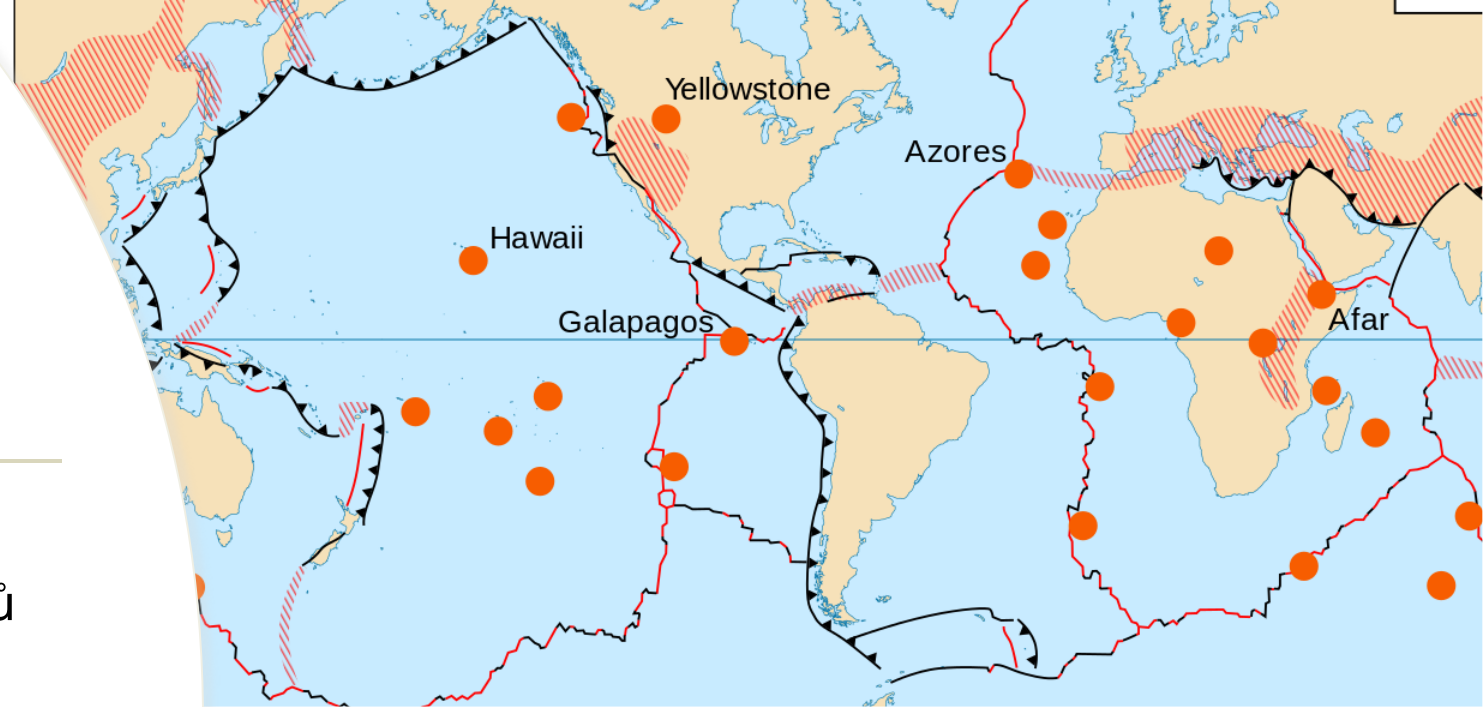
- Na jižní polokouli, označována jako **Latinská Amerika**;
- Velké **rozdíly v životních podmínkách** obyvatel, určitý podíl původních indiánů;
- Jazyky **Španělština, Portugalština**;
- **Křesťanství, mísení ras** (mestikové, zambo, černoši, běloši);
- **Bohatý sever a chudý jih.**
- Fotbal, národní sport

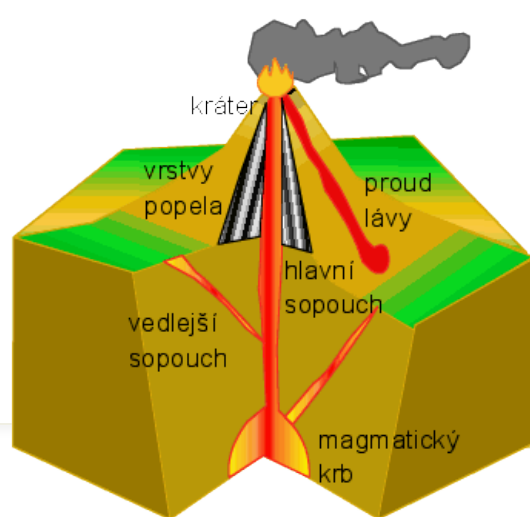
Ohnivý kruh

Pacifická litosférická deska

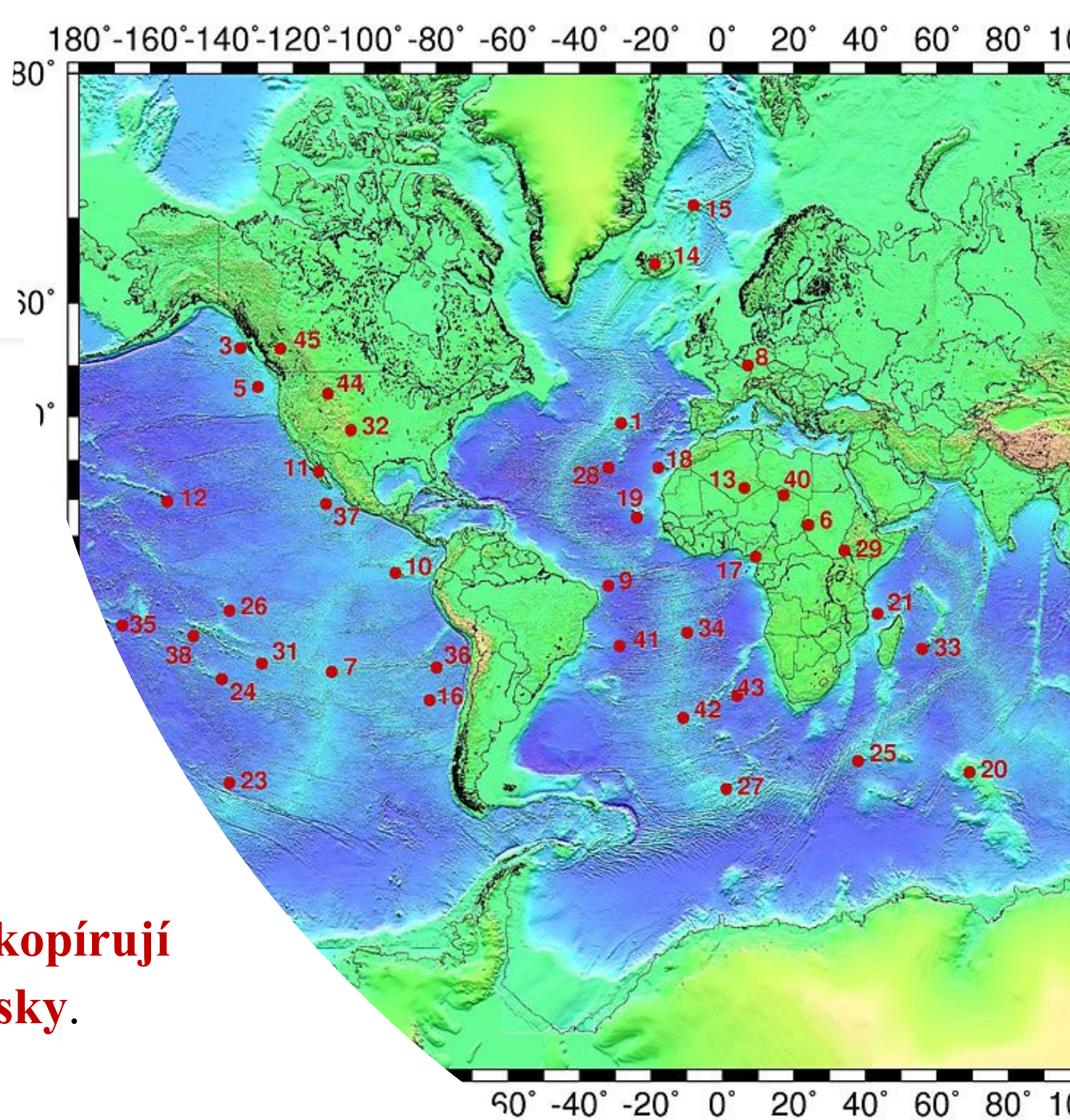
- pásmo okolo Tichého oceánu charakteristické častým výskytem projevů vulkanické činnosti a zemětřesení;
- délka asi 40 000 km se 452 sopkami (až 90 % všech zemětřesení na planetě);
- Příčinou je **tření jednotlivých litosférických desek** navzájem.
- má ve skutečnosti **tvár podkovy otevřené směrem k jihu** a obíhá z větší části po okrajích Pacifické litosférické desky;

Horké skvrny

- Místo v zemském plášti kde se shromažďuje magma;
- Stoupá vzhůru k zemskému povrchu;
- Na mořském dně i na kontinentech;
- Vznikají řetězce sopečných ostrovů;
- Magma vystupuje na povrch a vznikají oblasti sopečné činnosti, **kteřé však nekopírují místa, kde se setkávají litosférické desky.**

Sopky Ameriky

- Na styku litosférických desek
- **St. Helens** USA
- **Popocatepetl** v Mexiku
- **Cotopaxi** Ekvádor
- **Havajské ostrovy**
sopečného původu

St. Helens USA

Havajské ostr.

Popocatepetl v Mexiku

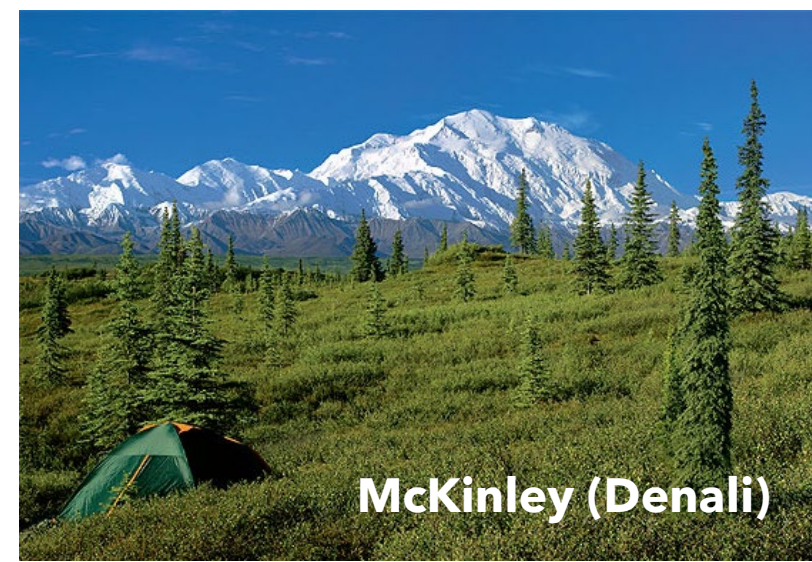
Havaj: Ostrovy v ohnivém prstenci

- 19 korálových a sopečných ostrovů;
- Federální stát USA, hl.město Honolulu;
- Nejvyšší sopka Mauna Kea /nejvyšší hora světa počítáno i pod mořem/;
- Turistický ráj /10 mil. za rok/, pěstování kávy, ananasu /dříve až 70 procent světové produkce/;
- Pearl Harbor na Ostrově Oahu se stal příčinou vstupu USA do války.

Kordillery

- Ze španělského výrazu „pohoří“;
- lemuující západ Severní a Jižní Ameriky;
- V Severní Americe **Skalisté hory**;
- V Jižní Americe **Andy**;
- Střední Amerika **Velké a Malé Antily**;
- Celková délka cca 15 500 km.

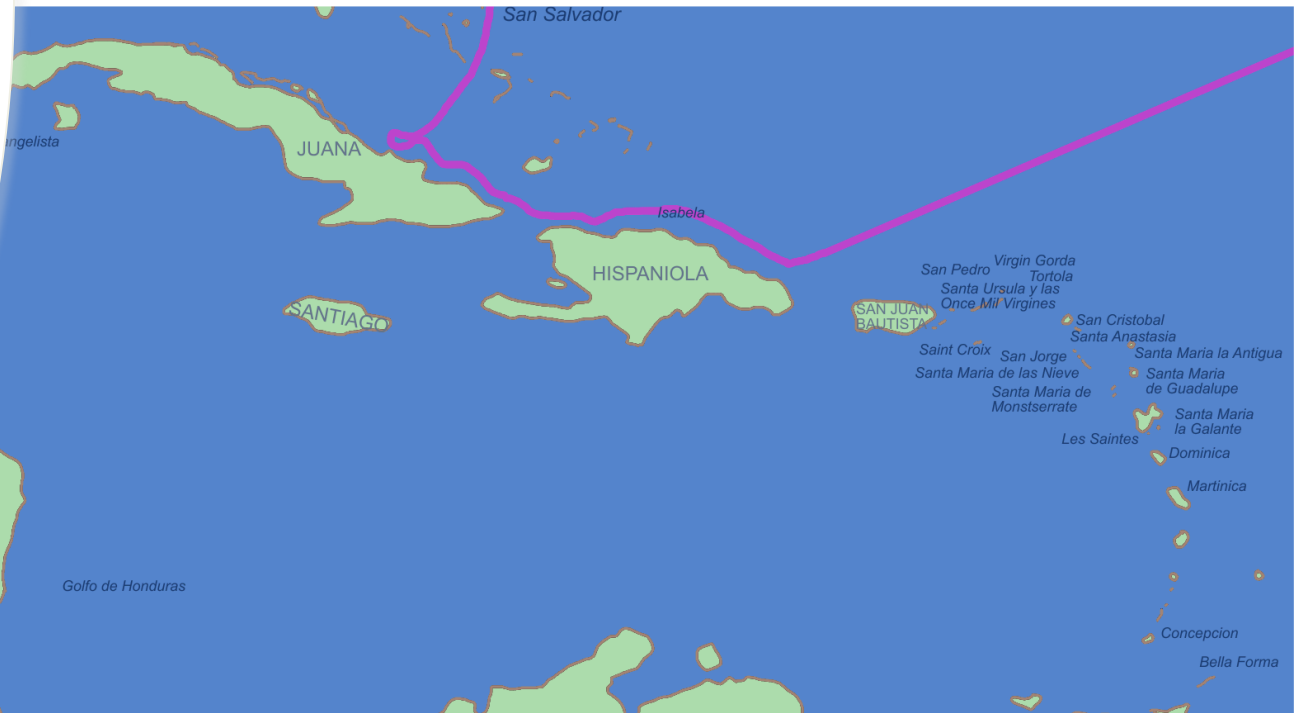
Objevitelé amerického kontinentu - Vikingové

- První člověk v Americe někdy před 20 tisíci lety z Asie, prosperující národy a civilizace, **Mayové, Aztékové, Inkové**;
- **Viking Leif Erikson, kolem roku 1000 n.l.**, prvním Evropanem, který objevil a kolonizoval Severní Ameriku;
- Vikingové známí mořeplavci kolonizovali Island a Grónsko na pevných lodích, založili **osadu Vinland** (dnešní Kanada, Newfoundlandu).

Kryštof Kolumbus, první výprava 1492

- **Janovský mořeplavec ve španělských službách (Isabela Kastilská),**
- 3 lodě Nina, Pinta, Santa Maria.
- špatně spočítal obvod Země (30 000 km) a díky tomuto omylu vyplul na moře a objevil Nový svět;
- První objevený ostrov San Salvador (součást Bahamských ostrovů);
- **1497 Amerigo Vespucci /dal jméno kontinentu/.**

Kolonizace 16. - 19. století

- **Osídlování dosud nevyužívaného nebo málo osídleného prostoru;**
- Hledání či dobývání nové zemědělské půdy;
- Hledání nových cest, zejména obchodních;
- Dovážení cenných drahých kovů (zlato, stříbro);
- Zakládání plantáží.

kolonizace

V 16. století kolonizují převážně Španělé a Portugalci

v 17. a 18. století v severní Americe se připojují Angličané a Francouzi

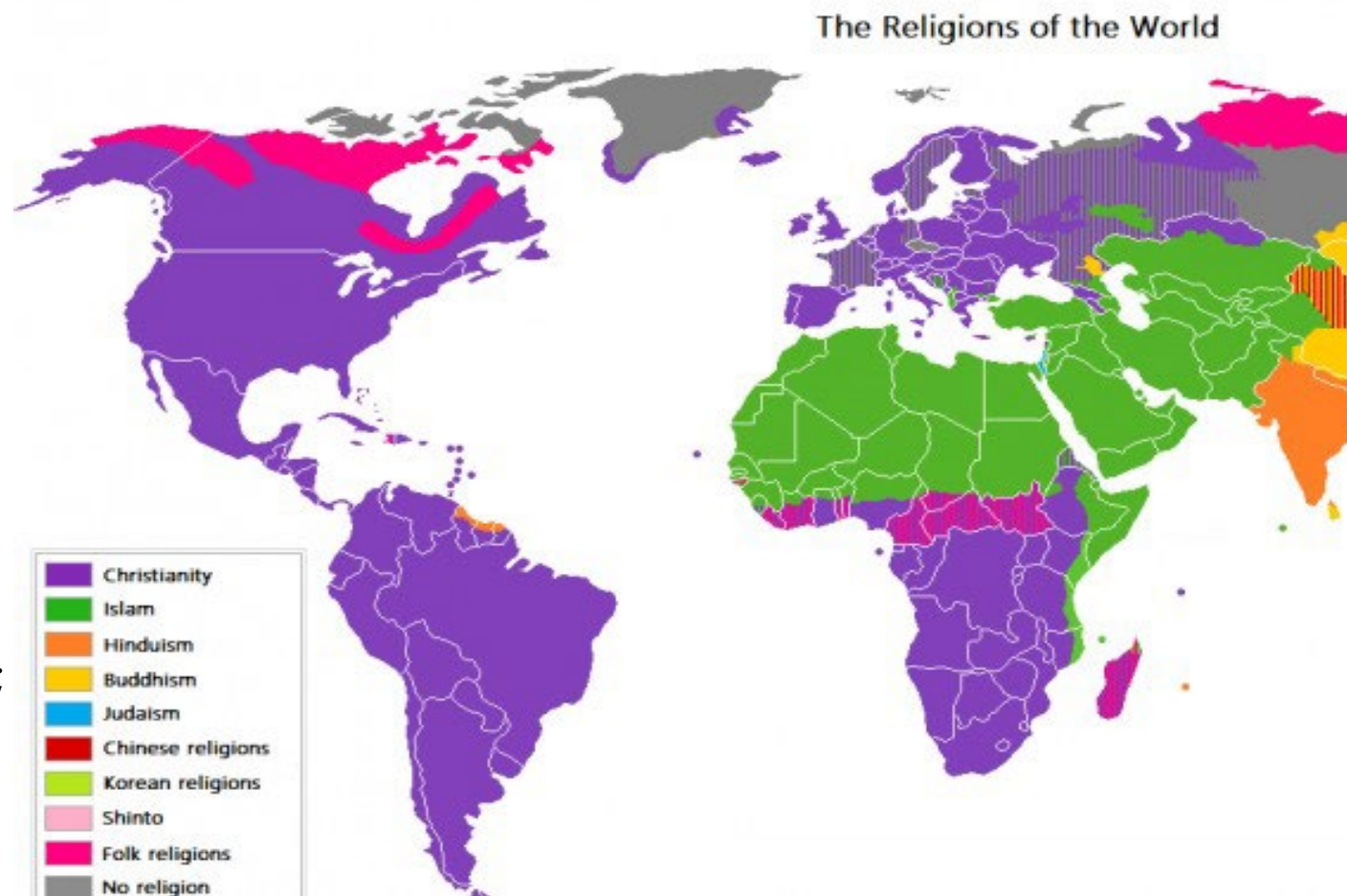
Původní obyvatelstvo

- První lidé se na Aljašku dostali před 20 tisíci lety ze Sibiře přes Beringovu úžinu (dnes průliv);
- Předchůdci dnešních **indiánů a Inuitů /Aleutů/**.
- Civilizace - **Mayové, Aztékové, Inkové**;
- **Indiáni** - domorodá etnika a národy Severní, Střední a Jižní Ameriky;
- **Původní obyvatelstvo prakticky vyvražděno a zdecimováno epidemií** neštovic, spalniček a cholery, zbylo asi 2 mil. na celém území.

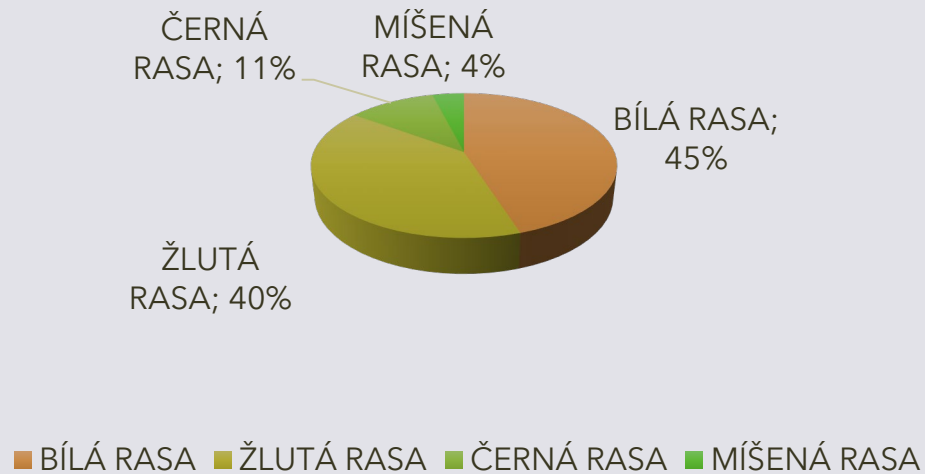
Obyvatelstvo a kultura

- **900 mil. obyvatel, všechny lidské rasy, europoidní však převažuje;**
- **Negroidní** (Afroameričané) potomci afrických otroků;
- **Mongoloidní** potomci původních indiánů;
- **Mísení jednotlivých ras (mulati, zambové, mestikové);**
- **Angličtina a francouzština** v Severní Americe
- **Španělština a portugalština** v Jižní Americe

**Převažujícím náboženstvím Ameriky
křesťanství (evangelické)**

PODÍL RAS NA SVĚTOVÉM OBYVATELESTVU

RASY

- Skupiny lidí, které se odlišují vnějšími znaky a složením krve.
- Rozlišujeme 3 základní rasy (viz. graf) a míšené rasy (zambové, mulati, mesticové) – vzniklé díky migraci.
- Pojmy = **rasismus, antisemitismus, holocaust**

Amerika dominance europoidní, na druhém místě Afroameričané, pak míšenci.

Rasismus

- Rozlišení lidí podle rasového klíče;
- jako politická ideologie legitimizuje **společenské nerovnosti na základě rasových rozdílů** mezi lidmi;
- rasová **segregace**;
- veřejnoprávní nebo soukromoprávní **diskriminace**;

Americká kultura

Jídlo - McDonald 's, Popcorn, HotDog, hranolky, CocaCola;

Filmy a seriály, Hollywood, Oskar;

Hudba, móda;

Svoboda, demokracie;

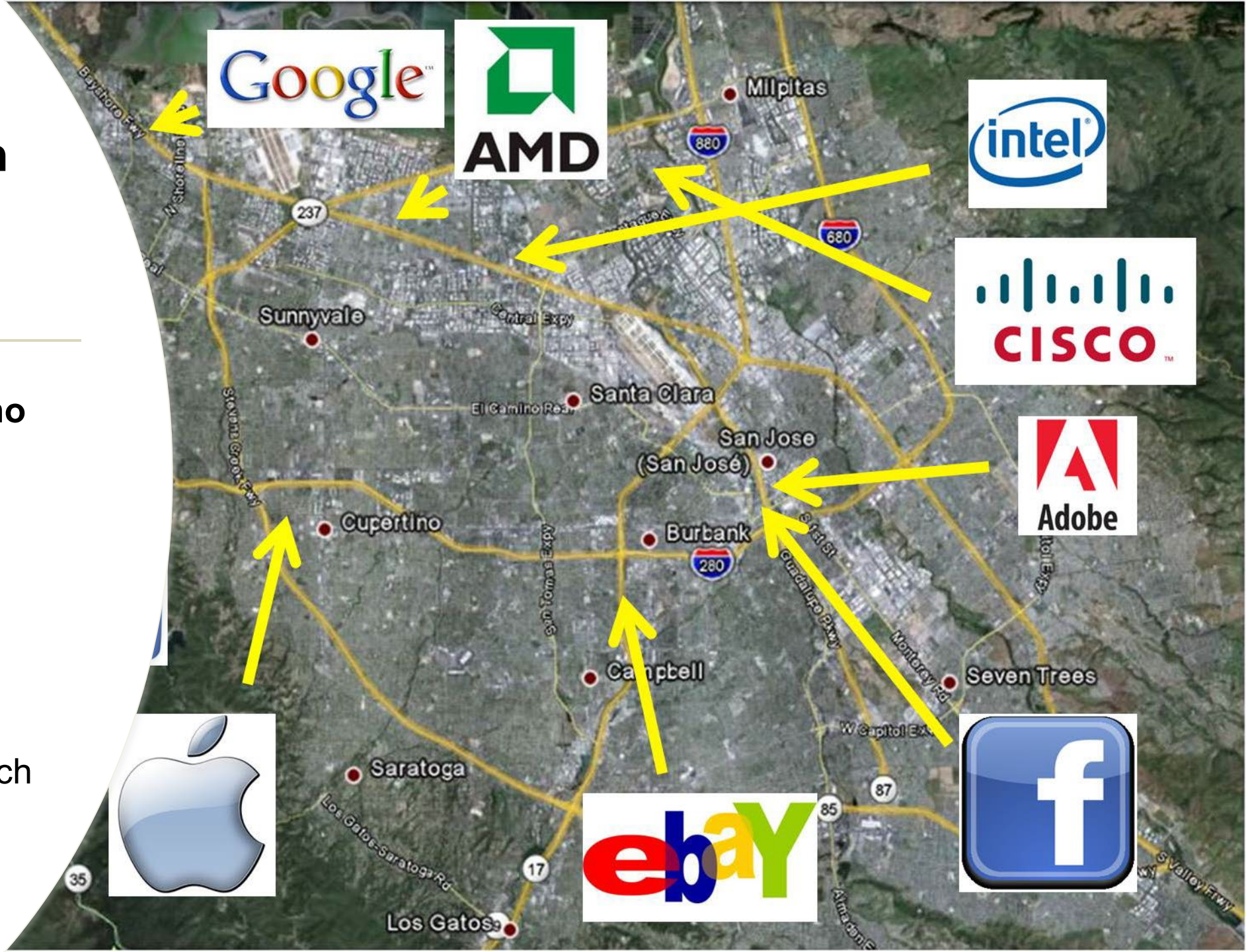
Sport (baseball, basketball, golf, americký fotbal).

Počítačový průmysl - Apple, IBM, Microsoft, Facebook

Počítačový průmysl „Silicon Valley“

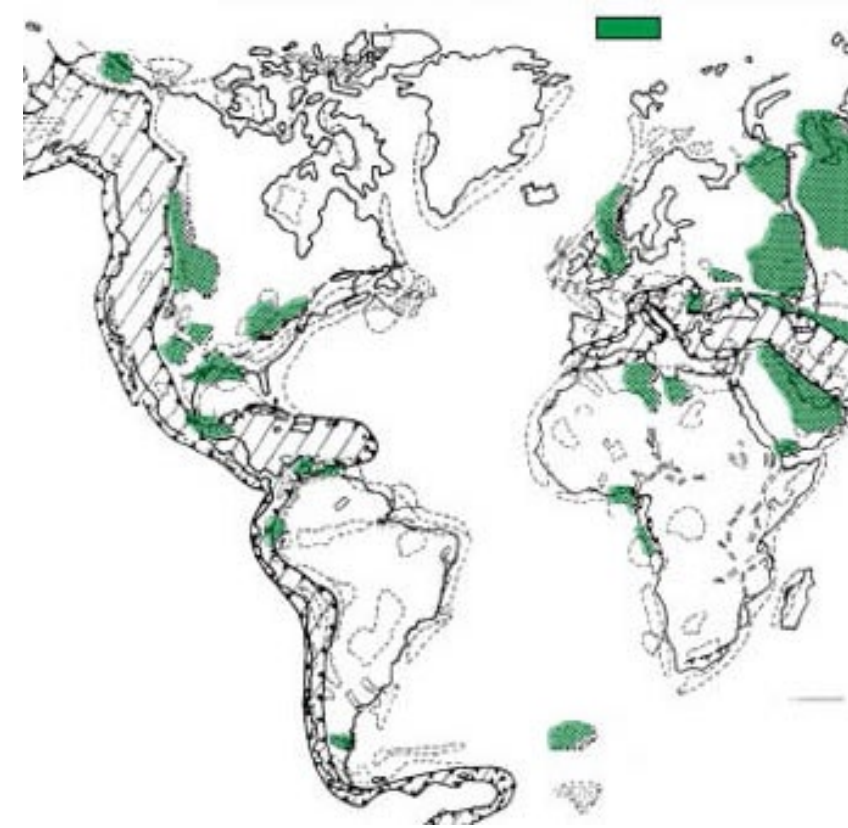
- Český „**Křemíkové údolí**“ - světové centrum počítačového průmyslu;
- přezdívka nejjižnější části aglomerace San Francisco ve státě Kalifornie v USA;
- Vysoká koncentrace společností zabývajících počítači a službami.

Hollywood

- Jedná se o čtvrť města Los Angeles ve státě Kalifornie, USA;
- **Synonymum pro americkou kinematografii;**
- Udělování cen Americké Filmové akademie, pod názvem **Oskar**;
- Sídlo mnoha filmových společností, zejména místo spojené se stříhem a efekty.

Nerostné suroviny Ameriky¹

Celý americký kontinent bohatý na nerostné suroviny;

- **Ropa a zemní plyn**
 - Kanada /Alberta/;
 - USA, Mexiko (Mexický záliv);
 - Venezuela

Nerostné suroviny Ameriky2

Kanada - **uran** /světová dvojka za Kazachstánem/;
USA, Apalačské pohoří - **uhlí**;
Aljaška, Kalifornie – **zlato, stříbro**;
Chile – **ledek** /dusíkaté hnojivo, střelný prach/.

Průmyslový pás „Velkých jezer“

- Great Lakes na pomezí USA a Kanady;
- Niagarské vodopády oddělují Erijské a Ontarijské jezero;
- 1/5 globálních sladkov.zásob
- **Obrovské metropole** v okolí /Chicago, Milwaukee, Detroit, Toronto – až 60 mil.lidí/.

- Nejstarší průmyslové odvětví na světě, **výroba automobilů**, centrum ve městě **Detroit (USA)**. Ford, General Motors, Chrysler.

- **Centrum výroby letadel** Chicago - Boeing.
- Oblast kolem Velkých jezer je typická jako **naleziště železné rudy, uhlí, ocelárny, výroba železa**.

Potravinářský průmysl

- Soustředěn do **střední a jižní části Severní Ameriky**
 - pšeničný pás
 - kukuřičný pás
 - bavlníkový pás
- **Plantáže v Latinské Americe**
 - banány, káva, kakao;
- **Oblast Karibiku především cukrová třtina - výroba rumu.**

Původní a dovezené plodiny/zvířata

Původní plodiny: brambory, rajčata, kukuřice, slunečnice, kakaovník, fazole, **tabák**.

Dovezené plodiny: pšenice, **kávovník**, **cukrová třtina**.

Dovezeny: **kůň**, prase, skot, slepice

Bohatý sever / chudý jih

- **Vyspělé zemědělství „Severu“** exportující své výrobky do celého světa;
- **Vysoká mechanizace**, nízký počet zaměstnanců;
- **Většina obyvatel pracuje ve službách;**
- Centrum průmyslu, **inovací, vědy a výzkumu;**
- **Kvalitní školství** (Harvard, Yale, Kolumbijská, Stanford);
- **Kvalitní lékařská péče.**

Chudý jih / bohatý sever

- **rozvojové zemědělství** „Jihu“ založené na levné námezdní síle lidí, sezónní pracovníci;
- **Plantážnictví s monokulturami** – jedna plodina na obrovské rozloze (káva, kakao, banány, tabák);
- **Většina obyvatel pracuje v zemědělství, málo ve službách;**
- **Nedostupné nebo drahé studium, stejně nedostatečná lékařská péče.**

Panamerická dálnice, Route 66

- V Americe hustá síť silnic a dálnic, zejména pak v Severní Americe.
- Nejznámější **Trans-americká nebo také Panamerická dálnice** z Aljašky až dolů do Argentiny.
- **Route 66**, dálnice z Chicaga až do Los Angeles (spojuje Východ se Západem USA).

Route 66

Pan American Highway

— Alaska Highway

— Unofficial Route

— Original Route